UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Jnofficioso testamento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

ipſo iure. Dicit Pla. capitis diminutio eſt de iure ꝑtorio: teſtm̄ eſt de iure ciuili: ſed falſum dicit, vñ errauit ⁊ iure puerili. imo capitis diminutio eſt de iure ciuili, ⁊ eſt act⁹ ciuilis: vt ſupra de legitima agna. tut. in fi. ad hoc enim eſt in authen. cũ ſeq. que ḋ digni. circa princip. ⁊ in caſu. §. ſequẽtis ſeqtur, nõ tamẽ ꝑ omnia ⁊c. neceſſaria eſt bon. poſſeſ. ſcḋm tabu. qꝛ cum aliqs facit inſtrumentũ, ⁊ poſtea patit̃ capitis diminutionẽ obliquã, ſi tamẽ inuenit ſe in ſtatu priori tꝑe mortis, iure ciuili nõ poteſt adiri hereditas ab herede, ſed petitur bon poſſeſ. ſcḋm tab. ideo hoc tantũ caſu neceſſaria eſt: ſed pone qḋ tabule nõ extãt: qd fiet ḋ iure ciuili, audire nõ poteſt. Itẽ nec petere bon. poſſeſ. ſecunduꝫ tabu. qꝛ illa locum non habet niſi demuꝫ tabulis exiſtentib⁹: vt ff. ſi tabu. teſt. nulle extab. l. j. videtur ergo omni auxilio deſtitut⁹: dominus meus hic voluit dare aliud conſilium.

1 ☞ Teſtamentum non infirmat ex eo ſolo quod teſtator dixit nolo teſtamentum meum valere.
2 Teſtamentum quando rumpatur, ⁊ quando ⁊ qualiter hoc cognoſcatur.
3 Inſtitutio heredis eſt caput ⁊ fundamentum totius teſtamẽti.

1 **Ex eo autem.** †Ibi dicit, quod ſi teſtator fecerit teſtm̄: ſi poſtea dicat: nolo teſtamentum meum valere ex eo ſolo, quod hoc dixit: nolo teſtm̄ meuꝫ valere. nõ infirmatur: vt hic. §. ⁊ ff. de teſta. ⁊ quemadmo. teſt. infir. l. ſancim⁹. ideo ⁊ ſi queratur de teſta. rumpendo vel annulando,
2 do tibi artẽ. †vt ſcias quãdo rumpat̃ teſtamentuꝫ ⁊ quando non qꝛ aut poſt teſtamentũ factum contingit vnus de quatuor caſibus huius tituli aut nõ ſi ſic rumpitur teſtamentũ, ſi nõ aut intẽtata eſt querela vel bon. poſſeſ. ꝯtabu. ⁊ quomodo annullandum eſt: qꝛ per querelã ⁊ ſimpliciter ipſo iure per bon. poſſeſ. cõtrat. iure pretorio, aut teſtator poſt teſtamentũ factũ mortẽ ſibi conſciuit, aut damnatur eius memoria, ⁊ tũc annulat̃, aut poſt teſtamentum cũ teſtator eſſet furioſus, heredes nõ curauerunt eum, aut captuꝫ eũ nõ redemerunt, ⁊ tunc annulatur: vt in authen. vt cum de appel. cogno. §. cũ de parẽtib⁹. ⁊ §. ſi vnum. olim iſtis caſib⁹ deficiẽtibus, ſi queratur an teſtm̄ annulletur, diſtinguo: aut teſtator poſt teſtamentũ ꝓceſſit ad aliud teſtamentum, aut non: ſi non ꝓceſſit ad teſtamentum, tamen volebat valere teſtamentum iam factum, aut fecit in verbis aut ꝓceſſit ad factum, ſi ſtetit in verbis aut in iſtis verbis tantum primuꝫ teſtm̄ valere volo: aut queritur de legatis, an annullata ſint, aut queritur ḋ reſtitutiõe ſi queritur de legatis, dico qḋ annulata ſũt ope exceptionis: vt ff. de teſta. mili. l. milites. §. veteran⁹. ſi queritur de inſtitutiõe aut nõ eſt elapſum decenniũ, ⁊ tunc nõ de ſtãtibus illis verbis trib⁹ teſtatoris, teſtm̄ meum nolo valere, tenet inſtitutio, aut cum illis verbis, lapſuꝫ eſt decenniũ, quod intelligitur ex tꝑe teſtamẽti facti, nõ tꝑe prolationis verborum. ⁊ tunc inſtitutio caſſa eſt, vt C. de teſta. l. ſancimus. ⁊ eſt plana ratio diuerſitatis predictorum:
3 qꝛ fortior eſt inſtitutio quam legata: qꝛ inſtitutio eſt caput ⁊ fũdamentũ totius teſtamenti: vt infra de leg. §. añ heredis inſtitutionẽ: ideo facilius annullantur legata quã inſtitutio, ſi aũt teſtator nõ ſtetit in iſtis verbis tãtum, nolo valere teſtm̄ meum: qꝛ heredes mei indigni, ⁊ tunc fiſco: vt C. de his qui. vt indi. l. hereditas. §. eodem. l. cum tabule. §. vulgo. Si aũt teſtator nõ ſtetit in verbis tãtuꝫ, ſed ꝓceſſit ad factum, vt qꝛ ꝓceſſit ad actum cãcellãdi aut actum deſtruendi, ſi ad actũ deſtruẽdi qꝛ remouit ſigilla, aut hoc fecit ꝓpter delicta varia heredum, qꝛ nolebat decedere inteſtatus, ſcꝫ propter delicta heredum, tunc fiſco applicatur hereditas, ⁊ tenetur fiſcus preſtare legata. Si aũt qꝛ vult decedere inteſtatus, tunc veniunt veniẽtes ab inteſtato, nec teneatur ad legata. ff. de his que inteſta. delen. l. ꝓxima. ⁊ l. vltima. ⁊ C. ḋ his qb⁹ vt indignis. l. hereditas. quid in dubio dicit gl. qḋ preſumetur quod ꝑꝑ demeritum heredis deſtruxerit hec gl. C. eodẽ. l. noſtrã. ſed ego dico ꝯ per illud generale preſumitur bene meritus qui nõ ꝓbatur demeritus vel malus, vel potes diſtinguere, vtrũ ex parte maiori inciderit vel ex parte minori, nõ apꝓbo vt C. de edicto diui Adria. tol. l. vltima. licet qdã ita diſtinxerũt. Si autẽ ꝓceſſit ad actum cãcellãdi, dico nõ cãcellata rata eſſe, ⁊ cancellata eſſe irrita: vt ff. de his que in teſta. delen. l. penulti. ⁊ hoc vbi ꝓceſſit ad factũ. ſi ꝓceſſiſſet ad aliud teſtamentuꝫ diſtinguo, aut ꝓceſſit ad aliud teſtm̄ ⁊ ipſum perfecit, aut nõ perfecit, ſi nõ perfecit, aut primum erat minus ſolenne tunc reuocatur ḋ teſtamento militis. l. eius militis. §. militia miſſus, ſed primũ aut erat ſolẽne, aut nõ ꝑfecit, qꝛ nõ potuit ſi non fecit, qꝛ penituit omnia manent rata ⁊ firma, ſiue erant in primo teſtamento ſi ſcḋm nõ ꝑfecit: qꝛ non potuit legata in primo ope exceptionis annullari, ſꝫ inſtitutio eſt rata: vt ff. ḋ adimen. ⁊ trãſfe. lega. l. ex parte, ſi ꝑfecit ſcḋꝫ aut ſolenne aut minus ſolenne, aut primum ſolẽne teſtm̄ ⁊ ſecundum perfectum, licet minus ſolenne ſic ſe habeat, quia in vltimo reſtituti ſunt venientes ab inteſtato in primo aliȷ̃ aut res aliter ſe hꝫ. in primo caſu primum nullũ eſt, ſi res aliter ſe hꝫ primum ratum hꝫ, vt C. de teſtamen. l. hac conſultiſſima. §. penul. ſi autem eſt vltimum ſolenne ſicut primum, aut ĩ primo erant inſtituti liberi aut non ſi in primo erant inſtituti liberi manet ratum non obſtante ſecundo, niſi in teſta. ſecundo fiat mentio de primo. vt. C. de teſta. auth. hec inter liberos. ſi nõ erant inſtituti in primo liberi, aut primum derogatorium ſecundi: nã ſi primum erat derogatorium ſecũdi primum tunc manet niſi de primo fiat mentio in ſecundo ff. de leg. iij. l. ſi quis. in prin. ſi primũ nõ eſt derogatoriũ ſecundi aut ĩ vltimo ſolẽni ſunt ĩſtituti capaces aut non capaces ſi capaces indubitanter rumpitur, aut nõ capaces nõ habent hereditatẽ, ſed defertur primis inſtitutis in primo vt ff. de his quib. vt indig. l. cum quidam.

De inofficioſo teſtamento. Rub.

1 ☞ Teſtamentum dicitur inofficium, ſi pater filium non inſtituit ſed exheredat.
2 Querela eſt quoddam inofficioſum iudicis, non autem accuſatio neque actio.
Querela nunquid ſola intentabitur aut cum ea intentabitur, petitio hereditatis, ⁊ que ſit practica.
3 Querelam inofficioſi an habeant aſcendentes per lineã maſculinam in teſtamentis decendentium.
4 Frater vel ſoror no admittetur cõtra teſtamentum fratris, niſi perſona turpis vel infamis inſtituatur.
5 Fratres vterini habent querelã. ſicut cõſanguinei.
Differentia ſexus eſt hodie ſublata, ⁊ hoc verum eo mortuo ab inteſtato de cuius bonis agitur ſed in teſtamento nihil immutat̃
6 Filiȷ̃ fratrum premortuorum an admittatur ad querelã patrui ſui, ſicut pater eorum admitteretur ſi ſuperſtes eſſet.
7 Querela quibus liberis detur.
8 Querela cum ſit de iure ciuili, an detur emancipatis qui de iure ciuili ſunt incogniti.

Quia plerumque parentes, ⁊c. Hic tractat̃ de ĩofficio teſtamẽto. de hoc eſt ratio nominis argumẽ. dicitur. inofficioſum teſtm̄ ⁊ querela inofficioſi teſtamẽti inter patrẽ ⁊ filium verſatur officium pietatis, vñ officium. eſt pietas parentum ad filios. vt C. de ali. preſtan. vel alimẽta ob ſequium proprium liberti patronum. vt. C. de ne. geſt. l. officio nec minus obſequio, cum de corrigẽdo ſe ḋt hic religio hominis ad Deum vt. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. veluti †ſi pr̃ nõ exerceat iſtud
1 opus pietatis erga filium qꝛ nõ inſtituit ſed exheredat, dicitur inofficioſum teſtm̄, ⁊ dicitur fieri vt dicit litera quaſi a demente non quaſi furioſo videtur ſibi contradicere litera. ſed dic qꝛ in primo caſu dicitur in litera ꝙ a quaſi demente, non quaſi a furioſo. videtur ſibi ꝯdicere litera. ſed ḋt ꝙ in primo caſu dicitur in litera ꝙ a quaſi demente ſit, ⁊ ſic quaſi eſt expreſſũ ſimilitudinis deſignatiuum veritatis. in ſecundo caſu dicit litera ꝙ dicitur fieri nõ quaſi a furioſo ſic quaſi eſt expreſſiuum veritatis ſic vides. rõ tãtum nominis qꝛ dicitur querela inofficioſi teſtamẽti q̃rit. gl. quid eſt querela dicit ꝙ eſt officium iudicis ⁊ a hoc ſatis ꝓba
a biliter põt dici qꝛ non eſt accuſatio qꝛ non gitur ad penam. corporalem vel pecuniariam nõ eſt actio, qꝛ non petitur aliqd. dari vel fieri ab aduerſario ideo eſt quoddam vitium querit querela. vnde ſatis poteſt dici quod eſt officium iudicis ꝙ implorat̃ a filio exheredato immerito vt pronuntietur teſtamentum factum ꝯ officium pietatis non valere. Q̃ue nunquid ſola querela intentabitur aut cum eo intentabitur, petitio hereditatis hec eſt doctorum ſententia ꝙ qui intentat querelã nõ intentat petitionem hereditatis qꝛ petitio hereditatis cõpetit heredi, l. ſi heres nõ eſt ante prolatam querelã, imo inſtitutus ideo eã nõ intẽtat cum querela. Aliȷ̃. dicunt ꝙ imo ſimul. põt itentari. ⁊ de hoc habes. ff. e. l. cum de inoffi. teſta. ego dico ꝙ bene dicunt iſti ⁊ illi. qui intẽtat querelã põt intentare petitionem hereditatis ſi vult dixi de reſciſſoria ſimul poſſunt intentari hoc dixi infra de acti. §. rurſus querela eſt officium iudicis. reſcindens teſtm̄. q̃ reciſſo cõpetit petitio hereditatis ⁊ ideo poſſunt intentari. ⁊ dicet ſic ĩ libello filius exheredatus: peto reſcindi per querelam teſtamentũ ⁊ mihi reſtitui hereditatem per petitionẽ hereditatis ſic itelligo l. qui inofficioſo teſtamento. ff. e. queritur quis intentat dico ꝙ fili⁹ exheredatus in teſtamento aſcendentium. ꝑ lineã maſculinã hꝫ querelã inofficioſi non preteriti ſed hꝫ bonorum poſſeſſionem cõtratabulas. ⁊ ꝙ dixi, quod filiȷ̃ exheredati in teſtamentis predictorum habent querelã hoc eſt verum de illis qui rite ſunt exheredati, ſꝫ non recte. rite reſpicit formã, recte reſpicit cauſã vtrum fuerit iuſta vel non, vnde poteſt eſſe rite exheredatus, non tamen recte quod probatur, digeſtis. de bonorum

3 poſſeſſione ↄ̃tabu. l. nõ putauit, § non que vis. † Item contra, a-
ſcendentes ꝑ lineã maſculinam exheredati in teſtamẽtis deſcẽ-
dentium ꝑ lineã maſculinam rite exheredati habent querelã in-
officioſi: ſic loquitur tot⁹ iſte titulus. ff. ſi qs a parẽte fuc. manu.
ſed hec differentia nõ eſt reuocata aliq̃ iure, liberi ſi ibi fuerũt p̃
teriti, q ſunt in poteſtate defuncti, dicũt ipſo iure nullũ: ſi non qꝛ
emancipati impugnant ꝑ cõtratabulas. ſed aſcendentes nunq̃
dicũt nullũ ipſo iure teſtm̃. deſcendentium, ſed habent querelaꝫ
exheredati vel bon. poſſeſ. cõtrata. ſi fuerunt pꝛeteriti in deſcen-
dentibus ꝑ lineã femininam, ⁊ in aſcendentibus habet locũ iſte
titulus ſcꝫ querelam inofficioſi teſtamẽti, ſiue p̃teriti, ſiue exhe-
redati; nõ em̃ habet locum bonoꝛum poſſeſſio cõtratabu. l. illud
§. ad teſtamenta. ⁊ in iſta linea femina nullo iure, ⁊ teſtamentum
ipſo iure nullũ, nec cõpetit vt dixi bonoꝛũ poſſeſſio ↄ̃tabu. venia-
mus ad lineã collateralem: nõ hꝫ ibi locum cõtratabu. ſed que-
rela inofficioſi teſtamẽti dũtaxat, ⁊ in caſu: vt ſi fr̃ inſtituat turpẽ
perſonam, frater vel ſoꝛoꝛ conſanguineus ⁊ etiã vterinus tantũ
exheredatus vel pꝛeterit⁹, exheredata vel pꝛeterita habet que-
relam inofficioſi teſtamen. vt ff. de inoffi. teſta. l. fratres. In iſta
linea trãſuerſali pone in caſu querelã in q̃ dixi, quando frater vel
ſoꝛoꝛ cõſanguineus fratrẽ vel ſoꝛoꝛem cõſanguineã exheredat,
⁊ turpem perſonã inſtituat, ⁊ circa hoc notabis tria gl. noſtra v-
bi loquit̃ de infamia facti, facit repelli a querela: vt C. de inoffi. te-
4 ſta. l. fratres. dicũt doctoꝛes noſtri, faciũt admitti ad q̃relã. † Fra
ter vel ſoꝛoꝛ nõ admittetur ↄ̃ teſtamentuꝫ fratris, niſi ꝑſona tur
pis vel infamis ſit inſtituta, dicta. l. fratres. dico vtrũq̃, bene di
citur Catelina: ſed ego video ſi ponatur quod frater ſit turpis ꝑ
ſona ſicut inſtitut⁹, nõ habebit frater querelã in teſtamento fr̃is,
5 imo repelletur arg. ad hoc C. de inoffi. teſtamen. lege antea. † Se
cundo notabis, qđ fratres cõſanguinei habẽt querelã nõ vterini
hodie vt dicũt qdam, hoc coꝛrigi, cum hodie ſit ſublata differen
tia agnationis: vt in authen. de hereditatibus que ab inteſta. ꝑ
totũ poteſt dici ↄ̃ꝛium vñ differentia ſexus ſublata eſt: hodie ve
rũ eſt eo moꝛtuo ab inteſtato, de cui⁹ bonis agitur, vñ de ſucceſ-
ſiõe ab inteſtato, ſed in teſtõ nõ inuenio. mutatuꝫ eſt igitur: vt C.
6 de teſtamen. l. ſancim⁹. ⁊ C. de appell. l. pꝛecipimus. † Notabis
tertio in linea trãſuerſali: ſtat querela ĩ ꝑſonis fratrũ, ⁊ vltra nõ
extendit̃: nunqd hodie filij fratrum p̃moꝛtuoꝛũ admittantur ad
querelã patrui ſui, ſcꝫ fratris ſui patris, ſicut pater eoꝛum ad-
mitteretur: dicũt qdam quod ſic: filij fratrum ſuccedunt ſicut et
pater, ⁊ hoc dicũt vt pꝛi⁹ arg. in authen. vt fratrũ filij, circa p̃n-
cipiuꝫ dicim⁹ ꝙ nõ vt pꝛi⁹. ⁊ loquitur authen. de here. que ab in
teſta. ⁊ l. nos loquimur hic de teſtamentaria in qua non inuenit̃
coꝛrectũ: ſtet ergo. C. de teſt. l. ſancimus. ⁊ C. de appellatio. l. p̃-
cipim⁹ hoc eſt verũ. ſi filij fratruꝫ ſicut ſoli nõ habẽt querelã, nec
intermiſſi ſint ſoli. Pone, habebat teſtatoꝛ q turpẽ ꝑſonam inſti
tuit fratrem cõſanguineum ⁊ vterinũ, cõſanguineus intentabit
querelã, hoc planum eſt qđ poterit, ⁊ ſic facit locũ fratri ſucceſſu
ro ab inteſtato, ⁊ ſic vterin⁹ veniet cum cõſanguineo quod cre-
do, nec hoc poteſt negari, quin differẽtia ſexus in ſucceſſio. ab in
teſtato ſublata ſit ꝑ authen. illã de heredi. que ab inteſtato. ſimi
liter ⁊ filij fratrũ venient, ex q̃ eſt locus ſucceſſiõi ab inteſt. ⁊ ſic ꝑ
obliquũ admittetur ad querelã, ſi quo ad q̃relã effectũ, dicit glo.
mittunt̃ hoc caſu fratrũ filij, ⁊ ſic vterinus cũ fratre conſangui-
neo ad ſucceſſionẽ fratris expugnato eius teſtõ per fratrem con
ſanguineum, tamen alio iure: qꝛ conſanguineus frater admitti-
tur, ſuccedit ab inteſtato, argu. ff. de bon. poſſe. cõtratabu. lege fi
lium: dñs domini mei, ſcꝫ Ioan. de mona. dicebat cõtrarium: qꝛ
frater conſanguine⁹ ex q̃ ſic laboꝛabat ſolus intentando quere-
lam, ⁊ ſolus faciebat expẽſas, ſolus habebit cõmodũ ad iura cõ
traria, que dicunt, qđ ab inteſtato ſimiliter admittet̃ vterin⁹ cõ-
ſanguineus; in ſup ⁊ filij fratruꝫ, vt in auth. de here. que ab inte-
ſta. §. j. in authẽ. vt fratruꝫ filij. circa pꝛincipiũ. veruꝫ eſt dicebat
ipſe, qđ ſimul ab inteſtato. pꝛi⁹ facto: vt ff. de inoffic. teſta. l. nã ⁊ ſit
parẽtib⁹ vltimuꝫ. ⁊ l. ſanctio legum. ⁊ ſic vides in quoꝛum teſta-
7 mentis habet locum q̃rela. † Videamus qbus liberis det̃ que
rela: ⁊ datur liberis naturalib⁹ ⁊ legitimis; hoc certum eſt dicit
text⁹. adoptati demuꝫ de inofficioſo agere poſſunt, ſi nullo alio iu
re ad bona defuncti venire poſſunt. nã ſi iure alio venire poſſunt
inofficioſo agere nõ poſſẽt. dicit text. adoptati. gl. dicit arrogati
dico ſi litera diceret nõ poteſt ſtare: qꝛ arrogati habẽt cõditionẽ
ex lege: vt ff. de inoffi. teſta. l. Papinian⁹. §. ſi impubes. ergo ſi a
lio iure poſſũt ſuccedere, nõ habẽt q̃relã vt dixit tex. vñ nõ poſſit
ſtare litera arrogati, vñ hic accipit̃ adoptati in genere. adoptati
habent querelã arrogati: vt dictuꝫ eſt, adoptio ſub ſe continet a
doptionẽ ꝓpꝛie dictã, ⁊ arrogationẽ olim tranſibant adoptati in
poteſtate patris adoptãtis ⁊ habebãt querelã. hodie ſi hi ſint a
doptati q ꝑſona coniuncta, tranſeunt in eius poteſtatem, ⁊ idẽ
dicit hodie qđ olim: vt habeat querelã: ſed ſi ꝑſone extranee ſint
nõ trãſeunt in eoꝝ poteſtatem: ⁊ ideo non habent querelaꝫ. hoc
pꝛobat̃. C. de adoptio. l. cũ in adoptiuis, ⁊ ſupra de adoptioni-
8 bus. §. ſed hodie. † Et nota qđ adoptati quãdo adoptãtur a ꝑſo
na cõiuncta, habẽt querelã manẽtis in poteſtate, ſꝫ vniuerſales
⁊ legitimi, ⁊ manẽtes, ⁊ exeũtes habẽt querelã, ſed tũc qꝛ que-
rela eſt de iure ciuili, qua ergo ratiõe dabatur emãcipatis q ſũt
incogniti de iure ciuili: vt infra de heredib⁹ que ab inteſt. l. emã
cipati. dicũt qđ hoc eſt ꝑ pꝛetoꝛem, quod admittunt̃ ad querelã
ſed eſt ne in poteſtate pꝛetoꝛis dare auxilium de iure ciuili: imo
ſi iuraſſet nõ poſſet dare querelã inofficioſi: qꝛ per querelam de
ſinit eſſe heres inſtitutus, ⁊ pꝛetoꝛ nõ poteſt facere de aliq̃ q fuit
heres quod nõ ſit heres: vt infra de bonoꝝ poſſeſſiõe. §. quos au
tem. dico ergo qđ emancipat⁹ hꝫ querelam per nouas leges: qꝛ
lex duodecim tabu. nõ cognoſcebat eum: ſed iſte emancipat⁹ de
bet pꝛimo impetrare bono. poſſeſ. decretalem. Dicũt doctoꝛes
emancipatus eſt incognitus iure ciuili: repellet̃ a querela ideo
opoꝛtet qđ habeat inſignia p̃toꝛis ꝑ que admittetur ad querelã,
⁊ hoc ꝑ bon. poſſeſ. decreta. ſed ſicut dixi, ſi iuraſſet p̃toꝛ nõ poſ-
ſet dare interſignia iuris ciuilis: qꝛ ꝑ querelam daretur querela
cũ ꝑ querelã deſinit eſſe heres, q inſtitut⁹ erat, qđ nõ poteſt face
re pꝛetoꝛ: vñ ꝑ bono. poſſeſ. decretalẽ nõ ſolum emãcipati, imo
quicunq̃ non ſui indigent ea. ⁊ ſcis tu que eſt ratio iſtius bono.
poſſeſ. illi qui agũt querelã, deſinunt in totuꝫ, ⁊ poſtea ꝓlata per
querelã, adeũt: ſi volunt abſtinent. vnde ille cui cõpetit querela,
de iure ciuili ꝓlata, querela ⁊ ſic re deducta ad cauſaꝫ inteſtati a
dibit, ſi vult: ⁊ ſi vult, nõ adibit. vnde voluerũt iura legare iſtum
ſcꝫ emancipatũ vel nõ ſuum, qui querelam nõ poterat intentare
vt ipſe ſe ligaret ꝓlata querela, tenetur adire, ⁊ nõ eſſet in volun
tate ſua adire: vel nõ, alias iura eſſent illuſoꝛia: ꝑ aditionẽ nõ po
teſt, qꝛ nõ poteſt adire niſi ꝓlata querela, ideo voluit qdã ligare
ſe, vñ voluerũt iura vt peteret bon. poſſeſ. ⁊ ſe ligaret, vt declaret
ſe agnoſcere hereditatẽ que tribuit ius. vñ tribuit ius, hoc ꝓba-
tur. ff. de inoffi. teſta. l. quemadmoduꝫ. ⁊ l. Papinianus in fine.

ADDITIO.

a ¶ Eſt officium iudicis. Adde ꝙ querela nõ eſt actio nec accuſa
tio ſed quoddã officiũ iudicis. Bar. in l. naꝫ ⁊ poſtea. §. ſi minoꝛ
ff. de iureiu. Et qđ ſit mediũ cõcludendi in querela inofficioſi vi
de ꝑ eundẽ in l. ij. ff. de inoffi. teſta. Aduerte tamen ꝙ querela in
officioſi teſtamenti vocatur accuſatio ſcđꝫ Bar. in l. j. §. ſciendũ
ff. de ſuſpect. tut. Aduerte etiam quod querela non cõpetit vbi
quis habet aliud remedium. Bart. in l. Papinianus. §. ſi quis
impubes. ff. de inoffi. teſtamen.

Si tutoꝛ. Ibi not. argu. quod aliquis facit non tanq̃
ipſe, vnde non admittit tutoꝛ legatum, qui
agit querela nomine pupilli, licet ſuccubuit: ⁊ hoc ex neceſſitate
facit. ⁊ de hoc habes. C. de admi. tut. l. cum quedam.

1 ☞ Fili⁹ agit ad ſupplemẽtũ, ſi inueniatur habere min⁹ quarta.
2 Filius tranſmittit querelam non pꝛeparatam ad ſuos, ⁊ quomo
do intelligatur.
Filius tranſmittit hodie ad poſthumos non pꝛeparatum.
3 Suus pꝛeteritus ⁊ olim, ⁊ hodie poteſt dicere teſtm̃ nulluꝫ ipſo
iure, emancipatus pꝛeteritus bono. poſſeſſionẽ contratabulas.
4 Preteritio poteſt fieri dupliciter inſerta cauſa, et non inſerta
cauſa ⁊ quando.
5 Et quid ſi fuerit inſerta cauſa, que tamen certa non eſt.
6 Cauſa ingratitudinis ſunt quatuoꝛdecim quib⁹ filij exhereda-
ri poſſunt: ſeptem qb⁹ parentes ⁊ aſcendentes in teſtamentis de
ſcendentium: tres in quibus fratres in teſtamentis fratris.
7 Legitima ſi fiat teſtm̃ debet relinqui iure inſtitutionis. Et que
vtilitas reſultet, quod filius habeat legitimam iure inſtitutiõis.

Quartam. Ibi dicitur quod fili⁹ debet habere quar
tam, vt repellat̃ a querela. Ad euidentiaꝫ
huius maxime notabis que ſunt no. ꝑ. C. iſto tractatu, ⁊ qd per
authenticam. ꝑ. C. hec ſunt neceſſaria. ⁊ ꝑ leges. C. antiquas ex-
heredatus debebat ꝓbare ſe gratũ, p̃ leges nouas. C. mutatur:
imo debet heres inſtitut⁹ eũ ꝓbare ingratum: vt C. de inoffi. te
ſta. l. omnimõ. Scđm eſt, ⁊c. qꝛ ante. C. ⁊ ꝑ iura antiqua. C. poſt
humus poterat exheredari ꝑ leges nouas. C. hoc eſt immutatũ
vt nõ poſſit poſthumus exheredari: qꝛ nõ poteſt cõmittere cau-
ſam ingratitudinis: vt C. eod. l. ſi quis in ſuo. Tertium eſt ſi fili⁹
inueniebatur habere min⁹ quarto, agebat querela ⁊ deſtruebat
1 totũ. † hodie ꝑ querelã agit ad ſupplementũ, ſi inueniatur habe
re minus quarta: ⁊ hoc ꝑ cõdictionẽ ex lege: vt C. de inoffi. teſt.
l. omnimodo circa pꝛinci. Quartũ eſt, añ non opoꝛtebat quod in
teſtamẽto pater diceret filiũ ingratũ, hodie ꝑ l. C. exigit, qđ di-
cat filiũ ingratũ, adeo quod ſi nõ diceret filiuꝫ ingratum ſi eſſet
ingratus, nõ poſſet dici ingratus: vt C. eo. l. omnimodo. Quintũ
eſt aut. C. nõ transferebatur querela nõ pꝛeparata: vt ff. eodeꝫ l.
2 poſthum⁹, ⁊ l. quẽadmodũ. † hodie dicit glo. tranſmittit exhere-
datus

dat⁹ querelā nō ꝑparatā ad ſuos,vt C.e.l.ſcimus. dico qđ tranſ
mittitur a filio in deſcēdentes,nō dico ad ſuos:poteſt em̄ eſſe fi-
lius ꝛ nō ſuus,vel p̄teritus,nō ſu⁹:vn̄ dico qđ filius tranſmittat,
hodie ad poſthumos nō ꝑparatā,ſic loquitur. C.eodē l.ſancim⁹.
Uideamus quid ſit innouatū ꝑ authen..dixit Martinus: quic
quid dicit in querela,C.ꝛ ff.totū deletur,q2 hodie querela nō ha
bet locū,niſi inter fratres turpibus ꝑſonis heredibus inſtitutis
vt in authen.vt cū de ap.cog.§.aliud aūt.illā ſic inducebat ipſe
reductiue qđ nō hꝫ locuꝫ exheredatio,niſi in caſu quo dixi,ſi que
ris de aſcēdente,an in eius teſtamento habeat locuꝫ querela:di
ſtingue,aut mortuus eſt inteſtatus,ꝗ caſu nō hꝫ locum querela,
ſi teſtatus aut p̄terijt ſuum ꝗ caſu nullum eſt teſtamētum ſi ex-
heredauit,aut inſerta cauſa ꝛ vera:ꝛ valeat teſtamentum: nō hꝫ
locuꝫ querela in authētica vt cum de appella.cog.§.aliud.ſi nō
eſt vera,nō valet teſtamentum:q2 nec tunc valebit,ꝛ ſic nunꝗ ha
bebit locuꝫ querela in teſtō aſcendentiuꝫ:ſic inducebat Marti-
nus.omnia membra falſa ſunt: ſi queris de teſtamento deſcen-
dentis eo mō inducit,dicunt doctores cōcedentes totā inductio
nem vſq; illud,cum cā falſa infertur teſtm̄,ipſo iure nō valet,di-
cit Martinus qđ falſa cauſa ꝓ nulla habetur,iſtud falſiſſimum:
q2 rite teſtat⁹ eſt,ꝛ ſi nō recte vnde tenet,ꝛ ſic cōcedunt doctores
inductioneꝫ Mart.vno mō excepto Mart. ſic inducebat: te-
ſtator aut inſeruit cauſam aut nō,quod inſeruit teſtamentum eſt
nullum ipſo iure,vt in authen.vt cum de appel.cogno.§.aliud.
dicit gl.cōcordo circa iſtuꝫ articulū,q2 nō habet ſtatum certum:
vn̄ dicit,forte hoc caſu nullum erit teſtamentum,ſcis tu quid ſe-
quitur:ex hoc dicunt quidā:quicunq; teſtator quemcunq; filiuꝫ
poterit ꝛ emācipatum,ex ꝗ nō eſt inſerta cum teſtm̄ ipſo iure nō
valet,dico quod falſum eſt,illa auth.dicit,nō licet preterire vel
exheredare ſine cā,intelligo nō licet,q2 ſi hoc fiat, impugnatur
teſtamentum ſuo modo,vt per bo.poſ.contratab. ſi non fuit cer
ta tamē inſerta vel ꝑ querelā ſi eſt inſerta cauſa, vn̄ nō eſt veriſi-
mile ꝙ tot iura voluerint abrogare vno ſolo verbo.argumento.
C.de inofficioſo teſta.l.ſi quādo.videtur ꝙ imo ipſo iure ſit nul-
luꝫ euacuato,cetera firma manent:dicit euacuato ſcꝫ euacuādo
vt in authen.vt cum de appel.cogno.§.ſiue.arguit,domin⁹ Jo-
annes dicit euacuato,ſcilicet ꝑ querelā, cuꝫ inſeritur cauſa bo.
poſ.ꝯtab.cum inſeritur cauſa vel querela,hoc eſt ꝙ habes in au
thentica vt cum de appel. cogno.§.ſiue igitur , ꝛ ſi quis ex pre-
dictis,vn̄ dico qđ cū iſtū titulū ꝗ caſu dicebatur ipſo iure nulluꝫ
3 eſt innouatum.† Un̄ ſuus preteritus a ꝛ olim ꝛ hodie poteſt di-
cere nulluꝫ ipſo iure:emācipatus p̄teritus nō poteſt dicere ipſo
iure nullum,ſed hꝫ bono ꝑ poſſeſſionem ꝯtabu.ꝛ quod dixi,quod
nihil eſt innouatuꝫ ꝑ authen. quo ad alium articuluꝫ, ꝗ poteſt di
ci ipſo iure nullum,intelligas quo ad formā exheredationis,oliꝫ
ſic dicebat teſtator:filiuꝫ meum exheredo:nec poterat dicere i-
pſo iure nullum,ſed habebat locum querela:q2 ſufficiebat exhe
redare nominatim nō expreſſa cā ingratitudinis,in authent.vt
cū de appel.cogno.in §.aliud.ꝛ ideo ſi hodie exheredaret:q2 di
ceret filiū meuꝫ talē exheredo,nec cām ingratitudinis exprime-
ret,habetur pro preteritiōe: ꝛ ſic ipſo iure poſſet dicere nullum
cum oliꝫ nō poſſet cū eſſet rite facta exheredatio : imo rumpit̄ ꝑ
querelā,ꝓbatur.C.de liberis p̄teritis.authen.nō licet,ꝛ aut.pre
allegata:vt cū de appella.cogno.§.aliud.vn̄ dico, ꝙ ſicut oliꝫ p̄
teritus poſſet dicere ipſo iure nulluꝫ,ſic ꝛ hodie p̄teritus poteſt,
dicere ipſo iure nulluꝫ,licet alio mō dicat preterit⁹ ꝛ exhereda-
tus oliꝫ ꝛ hodie:vn̄ cuꝫ iſtum articulum alio mō oliꝫ ꝛ hodie,idē
Azo dixit ꝙ innouat authen.iure.C. q2 quādoq; tꝫ teſtamentuꝫ
ipſo iure ꝑ authen.quod iure C. erat ipſo iure nullum:vt ſi pre-
teritur filius ſuus:vt C.de libe.prete.l.maximum vitiuꝫ.§. ſci-
mus,itaq; hodie per authen. p̄teriatur filius ſu⁹ inſerta cauſa p̄
teritionis:vt C.de lib.prete.authen.nō licet in authen.vt cū de
4 appella.cogn.§.aliud.vn̄ dicit Azo, † Preteritio poteſt fieri du
pliciter,inſerta cā:ꝛ poteſt fieri nō inſerca cauſa:vel eſt innouatū
q2 filius ſuus ſit p̄teritus poteſt ipſo iure dicere nullum , ſi p̄teri
tio inſerta cauſa eſt innouatuꝫ,ſꝫ quomō eſt preteritio inſerta cā
q2 preterire eſt ſub ſilētio trāſire quidā dixerunt ꝙ fiat p̄teritio
inſerta cauſa hoc mō,filiuꝫ meum p̄tereo cum cauſa tali, ſꝫ certe
hec eſt exheredatio,cuꝫ exhr̄datio fiat quibuſcunq; verbis dum
modo vel verbis apparet ꝙ velit teſtator filiuꝫ ſuum eſſe alienū
a ſucceſſiōe:vt C.de lib.p̄te.l.iij.ꝛ hoc dixit ipſe Azo: q2 ſi dicat
teſtator filiuꝫ meuꝫ p̄tereo ex tali cauſa ſit exheredatus,hoc di-
cit ipſe in ſumma principio illi⁹ tituli C.đ lib p̄te. preterire cuꝫ
cauſa eſt cuꝫ lego aliqd filio meo,nec inſtituo,ꝛ dico filiuꝫ : fili⁹
me⁹ cōmittit talē cām:tu ergo dixiſti quod ſemper dixit fili⁹ me
us p̄teritus ipſo iure nulluꝫ,ſiue in p̄teritione ſic inſerta cā ſiue
nō,qd ergo operetur inſerere cauſaꝫ;hoc turbauit Azo.† Dico,
5 vbi eſt cauſa inſerta dicit teſtamētum ipſo iure nulluꝫ : ſi pater
meus petiuit me ex tali cauſa que certa nō eſt:vn̄ peto heredita
tem ab inteſtato , vnde lata ſententia ſuper hac falſitate cau-
ſe non propter hoc teſtamentū irritat̄:ſed declarat̄ retro fuiſſe
nullū cuꝫ iſtis difficultatibus intellectū geris ea que dixit,vide
tur mihi truffa ꝙ preteritio fiat cū cā,imo dico ꝙ fit ſub ſilentio
ꝛ ꝙ dicit lex de cauſa inſeranda,refert ſed ad cauſam exhereda
tionis non preteritionis,niſi vbi exheredationis preteritio hꝫ
vim ꝛ in matre.ſic intelligo auth.vt cū de appel.cogn.§.aliud.
per auth.innouatur aliud q2 olim ſufficiebat dicere exheredo fi
liū q2 ingratus eſt:vt ff.de inofficioſo teſtamento.ſed ꝑ auth.pre
allegatā,vt cū de appel.cogno.§.aliud.oportet inſerere cauſam
6 ingratitudinis nominatim.Jtē ꝑ auth.† allegantur cauſe ingra
titudinis,ꝛ ſunt quatuordecim,quib⁹ filij vel deſcendentes in te
ſtamentis parentū ꝛ ſuorū aſcendentiū exheredari poſſūt:ſeptē
quibus parentes ꝛ aſcendentes poſſūt exheredari in teſtamētis
fratris:vt in auth.vt cum de appel.cog.§.aliud.ꝛ §.hoc quidē.
de parentū,ꝛ in auth.de nup.§.ingratitudinis,vr̄ tu ꝯ̄ de pa
rio ꝙ filijs magis eſt debita hereditas parentum quā econtra.
arg.ff.de inoffi.teſta.l.nā ꝛ ſi parentibus,ꝛ ff.vn̄ liberi exhereda
rentur in teſtamentis filiorum quā econtra:certe hoc conſidera
tur ꝙ tu dicis bene arguis:ſed alio reſpectu ſumuntur iſte cauſe
maiorē reuerentiā dꝫ fili⁹ patri quā ecōtrario:vt ff.de iuſti.ꝛ iu
re.l.veluti.ꝛ ideo plures cauſe ingratitudinis ſūt per quas poſ
ſunt filij exheredari a parentib⁹ quaꝫ econtra.Jteꝫ maior eſt al
legatio patris ad filiū quā fratris ad fratrem:ꝛ ideo plures ſūt
cauſe ingratitudinis ad fratrē:ꝛ ideo plures.ſunt cauſe ingra-
titudinis per quas poteſt priuari pr̄ in teſtamēto fi'ij,quā frater
in teſtamento fratris.Jtē ꝑ auth.innouatur alij quorū perſona
in teſtamētis factis in caſtrenſibus vel quaſi,nō agetur querela
hodie per auth.in caſtrenſibus,ꝛ quaſi hꝫ locū querela.vt i aut.
vt cum de appel.cog.§.ꝛ hoc quidem de parentū.Jtē aliud eſt
innouatū per auth.q2 ius iure.C.repellebatur a querela,ſi ha-
bebat quartā eius ꝙ erat habiturus ab inteſtato:vt C.eadē lege
queritur,hodie illa quarta eſt ampliata,ꝛ eſt redacta ad trientē.
vel ſemiſſem ſm̄ numerū liberorū:ſi ſunt tres liberi vel quatuor
bonorum ſubſidium exhereditari eſt tertia pars patris ſue quā
haberet ab inteſtato ſi plures filij quā quatuor,ſuū bonorū ſubſi
dium eſt ſemis eius,ꝙ ab inteſtato eſſet habiturus.ſi igitur ſunt
quinq; filij vel plures,hꝫ dimidiā eius ꝙ habiturus eſſet ab in-
teſtato nunquid venient in cōputatione filij rite exheredati qui
nō poſſunt cōqueri:dico ꝙ non faciet partem exhereditat⁹,imo
cōputabitur accipere,ſcilicet eſſet mortuus:q2 exheredatus ꝓ
mortuo habetur:vt ff.de coniugen.cuꝫ emā.libe.eius.l.j.§.ſi pr̄
aliud innouata auth.q2 iure.C.ꝛ auth.de trien.ꝛ ſemiſ.ſufficie-
7 bat quoquo relicti titulo reliquere debitū bono ſubſidiū.† hodie
iure nouiſſimo dꝫ relinqui iure inſtitutionis hoc eſt verū ſi fiat
teſtamentū,ſi nō fieret,fruſtra quereretur de hoc,q2 nec querela
haberet locū,ſic loquitur auth.vt cum de appel.cog.§.aliud.A
zo tangit hoc in ſumma ſua ꝙ olim ſufficiebat,quoquo relicti ti
tulo ꝛ titulo legati hodie iure inſtitutiōis.đt Azo,pagatus eſt
verbis,q2 cum heres eſt inſtitutus in re certa alio inſtituto habe
tur pro legatario:vt C.de here.inſtit.l.q̄ties.vn̄ dicūt honorati,
ꝙ dꝫ habere iure inſtitutionis ,vnde honor tituli cōſideratur.
ſolus q2 iure ſm̄ eos nulla eſt differentia,ſiue habeat titulo lega
ti.ſiue titulo inſtitutionis.dico ꝙ verū eſt ꝙ inſtitutus in re cer-
ta habetur tanquā legatarius inſtitutis adeuntib⁹,ſed ſi inſtitu
ti nō adeāt imo repudiāt vel moriūtur ante aditionē,totū accreſ
cit illi inſtituto.qui hꝫ ſuū bono.ſubſidiū iure inſtitutionis.ff.đ
here.inſtit.l.j.§.ſi ex fundo,ſed ſi eſſet legatarius q2 haberet titu
lum legati inſtitutis nō adeuntibus annularetur teſtamentū:vt
C.de fideic.l.eā quā.Ultimo innouat authen.iure.C.ꝛ ff.rupto,
teſtō ꝑ querelam legata non debeantur.đt Azo,diſtinguo.aut.
fit exheredatio nō rite:q2 nō fuit iſerta cauſa,ꝛ tunc debētur om
nibus ſed ſi inſerat̄ iuſta cauſa que poſtea probatur falſa rupto
teſtō per querelā nullis debebātur.dico ꝙ đt verū vnde vbi dicit
inſerta cā exheredationis ꝛ actum fuit querela ꝛ obtentum quia
inuenta fuit cā falſa,ꝛ ſic ruptum eſt teſtamentū.ꝑ querelam nō
debentur legata ſed vbi nō fuit inſerta cauſa.bene concedo qđ
legata valent ꝛ debentur ꝛ eſt ratio diuerſitatis ſm̄ Azo.quan-
do non eſt inſerta cauſa habetur pro preteritione talis exhere-
datio.ꝛ ſic teſtamentum ꝗ ad inſtitutionē eſt ipſo iure nullū quia
ipſum ius facit ipſo iure nullū,nec legata ꝗ ad inſtitutionē,ꝛ le-
gata que non inſpiciunt inſtitutionem q2 ipſo iure nulla ſūt ma
neāt firma ſed cū inſerta eſt cauſa teſtamentū vꝫ:ꝛ ideo legata đ-
pendent ex inſtitutione cū ſit aliqua:ꝛ ideo inſtitutiōe rupta cer-
te rumpuntur legata que ex ea dependebant,hec ratio nō placu
it domino vt gl.vnde dixit quis peccauit plus,vel pater qui ex-
heredauit filium nec adiecit cauſā aliquam vel pr̄ qui exhereda
uit adiecta falſa cauſa,dico ꝙ ille plus peccat qui adiecta falſa
cauſa eum exheredauit ꝛ ideo plus punitur:quare legata imp
gnato teſtamento per querelā non debentur ſed primo caſu de
bentur dictum eſt quod per lineam maſculinam .ſi ſint exhe.

redati habent querelã: ſi ſint preteriti habent ꝯtabu. lex dicit, qđ
fratres vtrinque cõiuncti, cõcurrunt ab inteſtato cum parentib⁹
ad ſucceſſionem fratris, quãdo rumpetur per parentes teſtamẽ
tum filij eo impugnato per querelã vel per bono. poſſeſ. cõtrata
bu. ⁊ ſi eſt reducta ad cauſaꝫ inteſtati cõcurrẽt ne fratres vtrin-
que cõiũcti cuꝫ parẽtib⁹ ad ſucceſſionẽ fratris, dicunt quidã qđ
ſic, arg. in authen. de hered. que ab inteſta. defe. §. derelinquen-
do. ſꝫ dic qđ nõ, ⁊ ſoluas ſicut dixi. ſ. in principio hui⁹ tituli, đ fra
tribus vterinis ⁊ de conſanguineis, ⁊ vtrinque coniunctis ⁊c.

ADDITIO.

a ¶ Suus preteritus. adde. Bar. in leg. in ſuis. ff. de liber. ⁊ po-
ſthu. vbi dicit qđ ſuus preterit⁹ d cit teſtamẽtũ nullũ, vel venit
preter cõtrata. quãdo eſt talis cõditionis, quod in eũ continua-
tur dominiũ. Et quod ſuus de iure ciuili ſit heres nomine ⁊ effe
ctu, licet ſecus de iure pretorio, vide per eundem in l. pro here-
de. §. Papinianus. ff. de acqui. heredi.

De hæredum qualitate & differentia. Rub.

HEredes autem. Dicitur hic qđ ſũt heredes q-
dã neceſſarij vt ſerui. ſunt em̃ heredes velint no-
lint ſi inſtituãtur, ⁊ pro hoc incõmodo habẽt qđ
bona, que acquiſierunt poſt mortem domini, qui
eos inſtituit antequam ſe immiſceãt hereditati,
illa habeant ꝓpria, ⁊ fiat ſeparatio eorũ a bonis defuncti, vt illa
habeãt ꝓpria, nec per creditores vẽdicabunt. dicit gl. poſt mor-
tẽ domini acquiſiuerit, ſi ante aditã hereditatẽ male dixit glo. in
neceſſarijs heredibus vel ſuis neceſſarijs nõ eſt aditio ſꝫ immi-
ſtio, vñ bo. poſſeſ. quãdo immiſtio ẽ acqſiuerit, poteſt petere ſepa
rationẽ nõ poteſt immiſtionẽ: poteſt petere vt ſeparent niſi ſit mi
nor: vt ad hoc petat reſtitui, vt ff. de mino. l. ait pretor, §. nõ ſolũ.

1 ☞ Titulus de coniungen. cũ eman. libe. an ſit correct⁹, ⁊ ſic eſt
ſublata differentia emancipationis ⁊ patrie poteſtatis:
2 Suus ⁊ neceſſarius dicitur ille qui eſt proximior teſtatori tem
pore mortis, ⁊ hoc ab inteſtato non ex teſtamento.

Sui autem neceſſarij. Dicit gl. in illo §. et ſup verbo ſuccedit.
quod ſi habeo filiũ emancipatũ ⁊ nepotẽ ex eo in poteſtate mea
retẽtũ, de iure ciuili ad ſucceſſionẽ admittebatur nepos filio ex
cluſo. ſed p edictũ. ff. de coniugen. cũ emãcipa. libe. ſimul admit
tuntur filius emãcipatus ⁊ nepos ex eo in poteſtate retent⁹, ſed
dicit gl. hodie correctũ eſt qđ ſimul admittãtur: cũ hodie ſit ſu-
blata omnis differẽtia que fiebat iure emãcipatiõis: vt ĩ authen.
1 de heredi. que ab inteſta. deferũt. † dico qđ illud edictũ đ cõiun
gen. cũ eman. libe. ius non eſt in totũ correctũ, imo in tali teſta-
mento in quo veniũt p̃teriti p contratabu. in hoc eſt correctum,
q̃2 in caſu p̃teritionis maxime fuit inuentũ. ita intelligo legem.
ff. đ cõiungen. lib. circa principiũ: vnde ab inteſtato cõfiteor eſ-
ſe correctũ. ⁊ ſic loquitur authẽ. de heredi, que ab inteſtato defe
runtur: ſꝫ in ſucceſſiõe ex teſtamẽto nõ eſt correctũ. dicit litera:
ſi filius deſinit eſſe ſuus heres, incipit eſſe nepos, ⁊c. acciperent
im ꝓprie illa verba, deſinit eſſe heres: q̃2 viuo patre nõ eſt heres
fili⁹. inducebat domin⁹ meus iura iſta que hic allegãtur ad ca-
ſum arduũ. qdã obligauit ſe, ſic pmittebat em̃ ipſe quod non ac
greret, nec heredes ſui iuriſdictiõe talis ⁊ hoc ꝓmiſit ſub pena,
acqrũt ei⁹ filij eo viuo nec cõmiſſa eſt pena. videtur quod nõ: q̃2
acquiſiuerunt filij nõ heredes, q̃2 viuus nõ habet heredes: vt. ff.
de heredi. vel actio. vẽdi. l. j. dicit tñ dominus meus quod opi-
nio vulgi eſt reſpiciẽda, vtruꝫ cum ſic pmittit: q̃2 nec ipſi nec he
redes ſui. ⁊c. an p heredes ſuos intelligantur filij ſui ⁊ neceſſarij
qdã neceſſarij tãtuꝫ pone, filium meũ qui eſt me⁹, exheredo nepo
tem ex eo in poteſtate mea retẽtum, mihi heredẽ inſtituo: quis e-
rit heres mihi iſte nepos ſuus, nõ q̃2 habet aliuꝫ añ ſe tempore
mortis teſtatoris proximiorẽ. Itẽ neceſſarius tãtam nõ q̃2 ſer-
uus nõ eſt, nec ſuus ⁊ neceſſarius, ex quo nõ eſt ſu⁹. dicit Pla. eſt
anomalus dico ꝙ eſt ſuus ⁊ neceſſari⁹, ⁊ qđ ſit ſuus ⁊ neceſſarius
caſus legis eſt. ff. de acquirẽda hr̃ditate. l. qui aliena. §. interdũ.
opponitur ꝙ nõ eſt ſuus: q̃2 hꝫ ꝓximiorẽ añ ſe: dico quod nõ ha
bet q̃2 exheredatus ꝓ mortuo habetur. ff. de cõiugen. cuꝫ eman
2 cip. lib. l. j. §. ſi pater, † Azo aliter dicit ⁊ ille qui eſt pximior teſta
tori t pe mortis eſt heres ſuus neceſſarius, vtruꝫ eſt ab inteſtato
non ex teſtamento. ff. de acqui. heredi. l. qui aliena. §. interdum.

1 ☞ Heres extraneus dicitur qui non eſt in poteſtate teſtatoris
tempore mortis,

1 Ceteri. Hic dicitur quod eſt heres extrane⁹, qui non eſt in poteſtate teſtatoris: † vñ hic accipit heres ex
traneus ꝓ omni eo q nõ eſt in poteſtate teſtatoris t pe mortis: et
ſic emãcipatus extraneus, alias emãcipatus nõ eſt heres extra-
neus. ff. de ope. lib. l. fabulas. ⁊ l. liberti liberteqꝫ, lꝫ ibi dicat gl.
qđ emancipatus ſit extraneus, tamen falſum dicit. itẽ dicit text.
qđ in extraneis heredibus qui apti ſunt hereditatem capere, exi
git qđ ſint apti tribus tꝑibus ad hoc, vt valeat inſtitutio facta ex
eis, eſt ne hoc verũ de pura inſtitutione ⁊ de cõditionali loco t pe
mortis, eſt tp̃s implere conditionis: vnde dicit litera, medio aũt
tempore inter factũ teſtm̃ ⁊ mortem teſtatoris. hoc refertur ad
puram conditionem inſtitutionis, hoc refertur vbi fuit inſtitu-
tio facta ſub conditione: vnde mors teſtatoris inſpicitur qđ ſit
capax legatarius t pe mortis in puro legato, in conditionali, vel
in diẽ, qđ ſit capax tempore implete cõditionis vel diei aduenie
tis, hoc probatur. ff. de leg. j. de bo. poſ. contratab. l. interuenit.
in heredibus neceſſarijs duo tpa reſpiciẽtia tempus teſtamenti
⁊ mortis, vt qñ ſeruus inſtituitur, vt ff. de her. inſti. l. ſi alienum.
⁊ l. ſeruũ. in ſuo ⁊ neceſſario dicit gl. inſpicere tẽpus mortis tan-
tum, ⁊ pro ſe inducit. ſ. eo. §. ſui. poteſt dici ſecundum Io. quod
queratur quis ſit neceſſarius ⁊ ſuus, inſpicitur tantum t pe mor
tis, ſꝫ gratie an ſit neceſſarius: ſed de capacitate qđ inſpiciat du
plex tempus mortis ⁊ teſtamenti: vnde in neceſſario vnũ tm̃ ad
hoc qđ ſit heres queritur in iſtis duobus. ſ. in neceſſario tantũ:
ſed in extraneo tempus acquiſitionis poteſt eſſe longe poſt tem
pus mortis teſtatoris, dicit alibi gl. qđ in ſuo ⁊ neceſſario inſpi-
citur tp̃s acquiſitionis in ſucceſſione ex teſtõ, ſicut in extraneo,
dico qđ hoc falſum eſt, vt ff. de acqui. here. l. in neceſſarijs. §. nun
quid erit ab inteſtato, ⁊ inſpiciuntur duo tempora, ſcilicet mor-
tis aditionis, ſi queratur de hereditatis capacitate circa heredi
tatem ab inteſtato, tempus inſtitutionis nõ poteſt inſpici: q̃2 ibi
nõ eſt heredis inſtituti, ſi cõqueratur de capacitate legati ſi puruꝫ
mortis tp̃s reſpicitur vt t pe mortis teſtatoris captus ⁊ legata-
rius. ſi cõditionale tẽpus cõditiõis, vt ff. de iur. fiſ. l. iij. §. quãdo
⁊ ff. de leg. preſten. l. interuenit. de fideic. vniuerſali. quidam di
cunt quod exigitur capacitas trium temporum ſicut cum here
ditate directo relicto. arg. ad Trebellia, l. facta. §. penulti.

Teſtamenti factio ⁊c. Teſtamẽti factio duplex, ſcilicet a-
ctiua ⁊ paſſiua.
1 ☞ Adire proprie eſt in heredibus extraneis in ſuis immiſce
re ⁊ abſtinere.
2 Suus eſt heres re, ⁊ iura directa habet inſeparabilia: ⁊ habet
tamen beneficium abſtinendi per pretorem.
3 Heres per confectionem inuentarij non tenetur legatarijs nec
creditoribus hereditarijs vltra vires hereditarias.
1 Extraneus autem. † In extraneis heredi-
bus eſt ꝓprie adire vel
2 repudiare, in immiſcere[a] ⁊ abſtinere, caue hic ſunt quatuor pro
portionabilia, imiſcere ⁊ abſtinere, adire ⁊ repudiare: ſui enim
quãcito ẽ mortu⁹ teſtator, ſunt heredes, ſꝫ p p̃torẽ dat eis facul
2 tas abſtinẽdi. gl. qñque dicit, † ꝙ ſuus eſt heres, verũ eſt nomine.
alibi dicit verũ eſt, ſi ſe ĩmiſceat: dico qđ eſt heres re, ⁊ iura dire-
cta habet inſeparabilia: vñ dico qđ p̃tor dat ei facultatẽ abſtinẽ
di non poſſet facere p̃tor qđ q ſemel eſt heres, deſinat eſſe heres:
vt ĩ. de bo. poſ. §. quos autem. ante inſtitutionẽ poteſt ſe abſtine
re per pretorem. ſ. e. §. neceſſarij, ſed nõ poſt vt hic: vnde ad acq
ſitionẽ nõ indiget aliquo actu, imo ipſum ius ſibi acquirit, ſꝫ ad
abſtinentiã ante indiget pretore: q̃2 poſt nõ poſſet abſtinere, iſta
ſunt no. Scis tu quare dicit glo. qđ in bo. poſ. vnde agnati, poſ-
ſunt ſuccedere p ius ciuile: pone, habeo ſuũ heredẽ in poteſta-
te, ⁊ habeo agnatos, decedo: deinde ſuus abſtinet ſe agnat⁹: qũo
habebit bo. poſ. vnde agnati: ſi non fuiſſet ſuus agnatus, poſſet
ſuccedere per ius ciuile: ſuus lꝫ ſe abſtinet, remanet heres: vñ
lꝫ per pretorẽ poſſet abſtinere qñcunqꝫ ad commodum. ſemp tñ
hꝫ iura directa que ab ipſo ſunt inſeparabilia: vnde ſi alius ad-
mittatur, non habebit iura directa ſed ſolũ vtilia: vnde impoſſi
bile eſt aliũ heredẽ eſſe, ſed ſolũ bon. poſ. ⁊ omni iure verum, qđ
qui heres ſemel fuit ſemp remanet heres quo ad iura directa,
debes ſcire iure antiquiſſimo, ſi heres adibat hereditatẽ, tene-
batur creditorib⁹ ⁊ legatarijs ſcđm modũ traditũ: vt ff. ad Treb.
j. §. ſi qs quadraginta, hodie habemus duas cõſtitutiones, vnã
3 C. de Iude. l. ſancimus. † ſi heres adiuit, indeliberate, ⁊ nõ peti
ta deliberatione, ⁊ fecit inuẽtariũ, hꝫ iſtud cõmodũ qđ quartam
detrahit de legatis ⁊ fideic. nec tenebit creditoribus heredita-
rijs vltra iura res hereditatis ſi adiuit deliberate. l. ſi non fecit
inuẽtarium, tenetur oĩbus legatarijs inſolidũ creditorib⁹ vltra
vires hereditatis. Pone, petijt deliberationẽ ⁊ fecit inuenta-
rium, ⁊ ſic deliquit in vno ꝯ formã illius. l. ſancimus. q̃2 vult lex
illa qđ deliberato adeatur hereditas, ⁊ qđ ſic fiat inuentarium,
hoc caſu tenebitur oĩbus creditoribus inſolidum, ſed nõ lega-
tarijs, imo detrahit fal. vt C. de iure deli. l. ſcim⁹. §. iſti xo poſt.
⁊ §. pe. ſi vero nõ fecit inuẽtariũ ⁊ petijt deliberationẽ, tũc pec-
cat con

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN